

Insolvenční řízení

Byl-li žalobce vyzván k podání žaloby podle § 203a insolvenčního zákona a nepodal-li ve lhůtě 30 dnů u insolvenčního soudu žalobu na určení pořadí uplatněné pohledávky, považovalo se jeho podání, jímž uplatnil takovou pohledávku, za přihlášku pohledávky a uspokojení pohledávky jako pohledávky za majetkovou podstatou nebo pohledávky postavené jí na roveň bylo v insolvenčním řízení vyloučeno. Procesním důsledkem shora uvedeného [rozuměj podání přihlášky pohledávky v době po právní moci rozhodnutí o úpadku (kdykoli později, dokud trvají účinky rozhodnutí o úpadku)] tak bylo (mělo být) zastavení řízení o žalobě (podané dle § 203 insolvenčního zákona) v intencích § 109 odst. 1 písm. a), § 140c a § 141a insolvenčního zákona. Za stavu, kdy odvolací soud (v rozporu s výše uvedeným) změnil rozhodnutí soudu prvního stupně v rozsahu odvoláním žalovaného dotčeném tak, že žalobu zamítl, ač je měl změnit a řízení o žalobě v této části zastavit, je jeho rozhodnutí ve výroku nesprávné.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 29 Cdo 2480/2024-299 ze dne 18.12.2025)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce PAMUKALE s. r. o., se sídlem v O., zastoupeného JUDr. P.N., advokátem, se sídlem v O., proti žalovanému Insolvency Project v. o. s., se sídlem v H.K., jako insolvenčnímu správci dlužníka M. A., zastoupenému Mgr. K.K., advokátkou, se sídlem v H.K., o zaplacení částky 96.532,26 Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Novém Jičíně pod sp. zn. 13 C 314/2019, o dovolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 20. května 2024, č. j. 8 Co 181/2023-269, tak, že rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 20. května 2024, č. j. 8 Co 181/2023-269, se s výjimkou prvního výroku, jímž bylo odmítnuto odvolání žalovaného, zrušuje a věc se v tomto rozsahu vrací odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Okresní soud v Novém Jičíně rozsudkem ze dne 20. června 2023, č. j. 13 C 314/2019-214, ve znění usnesení ze dne 4. července 2023, č. j. 13 C 314/2019-218, uložil (původní) žalované (JUDr. D.J., jako insolvenční správce dlužníka M. A.), aby zaplatila žalobci (PAMUKALE s. r. o.) částku 64.354,84 Kč s 10% úrokem z prodlení za dobu od 21. srpna 2019 do zaplacení (výrok I.), zamítl žalobu o zaplacení částky 32.177,42 Kč s 10% úrokem z prodlení za dobu od 21. srpna 2019 do zaplacení (výrok II.) a rozhodl o náhradě nákladů řízení státu a účastníků řízení (výroky III. až V.).

Soud prvního stupně vyšel z toho, že:

1) Žalobce se domáhal vůči žalované zaplacení částky 96.532,26 Kč s příslušenstvím z titulu bezdůvodného obohacení, které mělo žalované vzniknout užíváním části (označené) nemovitosti ve vlastnictví žalobce (dále jen „nemovitost“) v době od 25. října 2017 do 7. srpna 2019. Podle žalobce jde o pohledávku za majetkovou podstatou, která se uplatňuje písemně u osoby s dispozičním oprávněním; žalovaná dlužnou částku odmítla zaplatit, když jí k tomu neudělil souhlas věřitelský výbor.

2) Krajský soud v Ostravě (dále též jen „insolvenční soud“) usnesením ze dne 20. ledna 2016, č. j.

KSOS 40 INS 28435/2015-A-22, (mimo jiné) zjistil úpadek dlužníka, insolvenční správkyň ustanovil (původní) žalovanou a prohlásil konkurs na majetek dlužníka; usnesení bylo zveřejněno v insolvenčním rejstříku 21. ledna 2016.

3) Žalobce nabyl vlastnické právo k nemovitosti dne 25. října 2017 v rámci zpeněžení majetkové podstaty dlužníka v dražbě konané na návrh (původní) žalované.

4) Podáním ze dne 3. září 2019 (doručeným insolvenčnímu soudu 6. září 2019) vyrozuměl žalobce insolvenční soud o uplatnění pohledávky za majetkovou podstatou ve výši 96.532,26 Kč; (původní) žalovaná pohledávku neuznala. Usnesením ze dne 11. října 2019, č. j. KSOS 40 INS 28435/2015-B-146, vyzval insolvenční soud žalobce, aby ve lhůtě 30 dnů od právní moci usnesení podal do insolvenčního soudu žalobu na určení pořadí uplatněné pohledávky.

5) Znaleckým posudkem ze dne 8. září 2022 vypracovaným znalcem Ing. Petrem Vojtíškem byla stanovena tržní hodnota nájemného nemovitosti v letech 2017 až 2019 částkou 3.000,- Kč měsíčně.

Na tomto základě soud prvního stupně - cituje § 268 odst. 2 zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona), a § 2991 a § 2999 odst. 1 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku - uzavřel, že žalobci vznikla vůči (původní) žalované pohledávka z titulu bezdůvodného obohacení za užívání nemovitosti v době od 20. října 2017 do 7. července 2019 ve výši 64.354,84 Kč; v tomto rozsahu, včetně označeného příslušenství za dobu 21. srpna 2019 do zaplacení, žalobě vyhověl; ve zbývající části žalobu zamítl jako nedůvodnou.

Krajský soud v Ostravě k odvolání obou účastníků rozsudkem ze dne 20. května 2024, č. j. 8 Co 181/2023-269, odmítl odvolání žalované proti výroku II. rozsudku soudu prvního stupně (první výrok), změnil rozsudek soudu prvního stupně ve vyhovujícím výroku ve věci samé tak, že žalobu zamítl (druhý výrok), a rozhodl o nákladech řízení před soudy obou stupňů a o nákladech řízení státu (třetí až pátý výrok). Přitom jednal jako s žalovaným se společností Insolvency Project v. o. s., když usnesením ze dne 10. října 2023, č. j. KSOS 40 INS 28435/2015-B-238, insolvenční soud (mimo jiné) zprostil JUDr. Dagmar Jáhnovou funkce insolvenční správkyň a ustanovil novým insolvenčním správcem označenou společnost.

Odvolací soud - vycházející z § 5 písm. d), § 109 odst. 1 písm. a), § 203 odst. 1 a 4 a § 203a odst. 1 insolvenčního zákona, jakož i z toho, že žalobce k výzvě insolvenčního soudu (viz usnesení ze dne 11. října 2019, č. j. KSOS 40 INS 28435/2015-B-146) nepodal v určené lhůtě do 30 dnů od právní moci usnesení žalobu na určení pořadí uplatněné pohledávky, zdůraznil, že za daného stavu se podání, jímž žalobce uplatnil svou pohledávku, považuje za přihlášku pohledávky. Jelikož uspokojení takové pohledávky bude v insolvenčním řízení vyloučeno, nemůže být vyhověno ani podané žalobě.

Dále odvolací soud neshledal důvodnou žalobcem vznesenou námitku podjatosti soudkyň odvolacího soudu (JUDr. Daniely Kabátové a JUDr. Šárky Neuwirthové), když nemají k Ing. Nevludovi (jako členu statutárního orgánu společnosti GRAND PROPERTY a. s., která je jediným společníkem žalobce) s ohledem na odstup času žádný negativní vztah; námitku měl též za opožděnou, jelikož byla podána krátce před jednáním odvolacího soudu dne 16. května 2024.

Proti rozsudku odvolacího soudu v rozsahu měnicího výroku ve věci samé podal žalobce dovolání, která má za přípustné (§ 237 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu - dále jen „o. s. ř.“) k řešení právních otázek týkající se (posuzováno podle celého obsahu dovolání) výkladu § 203 a § 203a insolvenčního zákona.

Dovolatel akcentuje, že ve sporu o zaplacení peněžitě pohledávky za majetkovou podstatou obecný soud zkoumá (má zkoumat) ty otázky, jež by u incidenčního sporu byly vyhrazeny sporu o určení

pravosti nebo výše pohledávky; určit pořadí pohledávky obecný soud nesmí. V poměrech dané věci odvolací soud neposuzoval otázky vzniku či výše pohledávky, nýbrž posoudil její pořadí. V rozporu s insolvenčním zákonem a (označenou) judikaturou Nejvyššího soudu tak neposuzoval žalobu z těch zákonných hledisek, k nimž byl oprávněn přihlížet. Za nesprávný považuje i závěr odvolacího soudu, podle něhož je vyloučeno uspokojení uplatněné pohledávky v insolvenčním řízení dlužníka.

Konečně dovolatel namítá (a podrobně zdůvodňuje), že v odvolacím řízení rozhodovaly vyloučené soudkyně.

Proto požaduje, aby Nejvyšší soud rozhodnutí odvolacího soudu zrušil a věc tomuto soudu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný navrhuje, aby Nejvyšší soud odmítl dovolání jako nepřijatelné, popřípadě zamítl jako nedůvodné.

V podání došlém Nejvyššímu soudu 11. února 2025 dovolatel doplnil, že usnesení insolvenčního soudu ze dne 11. října 2019 (výzva k podání žaloby podle § 203a insolvenčního zákona) mu bylo doručeno až 16. září 2024; žalobu o určení pořadí pohledávky podal u insolvenčního soudu 7. října 2024, tj. ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto usnesení (věc je vedena u insolvenčního soudu pod sp. zn. 4 ICM 3253/2024). Je tak zřejmé, že odvolací soud založil napadené rozhodnutí na nesprávném předpokladu o marném uplynutí lhůty k podání žaloby o určení pořadí uplatněné pohledávky.

Dovolání je přípustné podle § 237 o. s. ř. k řešení právní otázky dovoláním otevřené, týkající se výkladu § 203 a § 203a insolvenčního zákona, kterou odvolací soud (ve výsledku) vyřešil odchylně od níže uvedené judikatury Nejvyššího soudu.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle § 109 odst. 1 insolvenčního zákona se zahájením insolvenčního řízení se spojují tyto účinky: a) pohledávky a jiná práva týkající se majetkové podstaty nemohou být uplatněny žalobou, lze-li je uplatnit přihláškou.

Podle § 140c insolvenčního zákona v době, po kterou trvají účinky rozhodnutí o úpadku, nelze zahájit soudní a rozhodčí řízení o pohledávkách a jiných právech týkajících se majetkové podstaty, které mají být v insolvenčním řízení uplatněny přihláškou, nebo na které se v insolvenčním řízení pohlíží jako na přihlášené, nejde-li o incidenční spory, ani řízení o pohledávkách, které se v insolvenčním řízení neuspokojují (§ 170).

Podle § 141a insolvenčního zákona po právní moci rozhodnutí o úpadku zastaví soud nebo jiný k tomu příslušný orgán řízení o pohledávkách nebo jiných právech, která byla zahájena v rozporu s omezeními podle § 109 odst. 1 písm. a) a podle § 140c.

Podle § 203 insolvenčního zákona, není-li dále stanoveno jinak, pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávky jim postavené na roveň se uplatňují písemně vůči osobě s dispozičními oprávněními. O uplatnění takové pohledávky věřitel současně vždy vyrozumí insolvenčního správce; náležitosti tohoto vyrozumění stanoví prováděcí právní předpis (odstavec 1). Osoba s dispozičními oprávněními uspokojí pohledávky podle odstavce 1 z majetkové podstaty (odstavec 3). Neuspokojí-li osoba s dispozičními oprávněními pohledávky podle odstavce 1 v plné výši a včas, může se věřitel domáhat jejich splnění žalobou podanou proti osobě s dispozičními oprávněními; nejde o incidenční spor. Náklady, které v tomto sporu vznikly insolvenčnímu správci, se hradí z majetkové podstaty, pokud

nevznikly zaviněním insolvenčního správce nebo náhodou, která se mu přihodila (odstavec 4).

Podle § 203a insolvenčního zákona v pochybnostech o tom, zda pohledávka uplatněná věřitelem podle § 203 je pohledávkou za majetkovou podstatou nebo pohledávkou postavenou jí na roveň anebo pohledávkou, která se v insolvenčním řízení neuspokojuje (§ 170), uloží insolvenční soud i bez návrhu věřiteli, který jí uplatnil, aby do 30 dnů podal u insolvenčního soudu žalobu na určení pořadí uplatněné pohledávky; na návrh insolvenčního správce tak učiní vždy. Žaloba musí být vždy podána proti insolvenčnímu správci. Nedojde-li žaloba o určení pořadí pohledávky uplatněné jako pohledávka za majetkovou podstatou nebo jako pohledávka postavená na roveň pohledávce za majetkovou podstatou ve stanovené lhůtě insolvenčnímu soudu nebo není-li žalobě vyhověno, považuje se podání, jímž věřitel takovou pohledávku uplatnil, za přihlášku pohledávky a uspokojení pohledávky jako pohledávky za majetkovou podstatou nebo pohledávky postavené jí na roveň je v insolvenčním řízení vyloučeno. Nedojde-li žaloba o určení pořadí pohledávky, která se v insolvenčním řízení neuspokojuje, ve stanovené lhůtě insolvenčnímu soudu nebo není-li žalobě vyhověno, je uspokojení takové pohledávky v insolvenčním řízení vyloučeno (odstavec 1). Řízení o žalobě podle odstavce 1 je incidenčním sporem podle § 159 odst. 1 písm. a); ustanovení o popření pořadí přihlášené pohledávky platí obdobně (odstavec 2).

Vzhledem k datu rozhodnutí o úpadku dlužníka a způsobu jeho řešení konkursem (20. ledna 2016) je pro věc rozhodné znění § 109 odst. 1 písm. a), § 140c, § 141a a § 203a insolvenčního zákona účinném do 30. září 2024 a § 203 insolvenčního zákona do 31. května 2019.

Nejvyšší soud v první řadě připomíná, že jeho judikatura k výkladu § 203 a § 203a insolvenčního zákona je ustálena v těchto závěrech:

1) Ustanovení § 203a insolvenčního zákona neposkytuje žádný podklad k úvaze o tom, že by věřitel, který má za to, že jím uplatňovaná pohledávka je opravdu pohledávkou za majetkovou podstatou, mohl sledovaného cíle (uspokojení uplatněné pohledávky jako pohledávky s právem na přednostní uspokojení), dosáhnout (tam, kde osoba s dispozičním oprávněním, respektive insolvenční soud, má udávané právo přednosti za pochybné) jinak než vyvoláním incidenčního sporu a úspěchem v něm. Srov. důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. června 2017, sp. zn. 29 Cdo 2805/2015.

2) V incidenčním sporu o určení, zda pohledávka uplatněná v insolvenčním řízení způsobem uvedeným v § 203 insolvenčního zákona, je co do svého pořadí pohledávkou za majetkovou podstatou ve smyslu § 168 insolvenčního zákona nebo pohledávkou postavenou na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou ve smyslu § 169 insolvenčního zákona, se insolvenční soud zabývá pouze okolnostmi rozhodnými pro posouzení správnosti uplatněného pořadí pohledávky, bez zřetele k tomu, zda spornou je i existence nebo výše této pohledávky. Skutečnosti rozhodné pro posouzení důvodu vzniku pohledávky, nebo důvodu jejího možného zániku, anebo důvodu, pro který se stala soudně nevymahatelnou, případně pro posouzení (určení) správné výše pohledávky jsou vyhrazeny sporu o splnění povinnosti (o zaplacení peněžitě pohledávky) vedenému u obecného soudu. Srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. dubna 2020, sen. zn. 29 ICdo 48/2020, uveřejněný pod číslem 109/2020 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. dubna 2021, sen. zn. 29 ICdo 53/2019.

3) V případech, kdy je mezi věřitelem a osobou s dispozičními oprávněními veden jak spor o existenci (důvodnost, respektive „pravost“), případně výši pohledávky za majetkovou podstatou (na základě žaloby o zaplacení pohledávky podané u obecného soudu po rozhodnutí o úpadku dlužníka), tak spor o pořadí takové pohledávky (spor o to, zda jde o některou z pohledávek taxativně vypočtených v § 168 nebo § 169 insolvenčního zákona) [na základě incidenční žaloby podané u insolvenčního soudu], může být výsledek sporu o zaplacení pohledávky závislý na výsledku sporu o určení pořadí pohledávky; proto je důvod přerušit řízení o zaplacení pohledávky podle § 109 odst. 1 písm. b) o. s. ř.

do skončení incidenčního sporu o pořadí této pohledávky. Jiný než insolvenční soud nemůže posuzovat (určovat) pořadí pohledávky v insolvenčním řízení, ani coby řešení otázky předběžné. Srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. března 2020, sp. zn. 29 Cdo 3572/2019.

Shora citované závěry se v poměrech projednávané věci prosadí následovně.

Byl-li žalobce vskutku vyzván k podání žaloby podle § 203a insolvenčního zákona a nepodal-li ve lhůtě 30 dnů u insolvenčního soudu žalobu na určení pořadí uplatněné pohledávky, považovalo se jeho podání, jímž uplatnil takovou pohledávku, za přihlášku pohledávky a uspokojení pohledávky jako pohledávky za majetkovou podstatou nebo pohledávky postavené jí na roveň bylo v insolvenčním řízení vyloučeno. Procesním důsledkem shora uvedeného [rozuměj podání přihlášky pohledávky v době po právní moci rozhodnutí o úpadku (kdykoli později, dokud trvají účinky rozhodnutí o úpadku)] tak bylo (mělo být) zastavení řízení o žalobě (podané dle § 203 insolvenčního zákona) v intencích § 109 odst. 1 písm. a), § 140c a § 141a insolvenčního zákona. K tomu srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. května 2017, sp. zn. 29 Cdo 5749/2016, uveřejněné pod číslem 128/2018 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

Za stavu, kdy odvolací soud (v rozporu s výše uvedeným) změnil rozhodnutí soudu prvního stupně v rozsahu odvoláním žalovaného dotčeném tak, že žalobu zamítl, ač je měl změnit a řízení o žalobě v této části zastavit, je jeho rozhodnutí ve výroku nesprávné.

Nejvyšší soud proto napadené rozhodnutí (s výjimkou výroku, jímž odvolací soud odmítl odvolání žalovaného) zrušil a věc v tomto rozsahu vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243e odst. 1 a 2 věta první o. s. ř.).

V další fázi řízení odvolací soud nepřehlédne, že žalobce poté, kdy mu byla dne 16. září 2024 doručena zvláštním způsobem (v souladu s § 74 odst. 1 a § 75 odst. 2 insolvenčního zákona) výzva k podání žaloby podle § 203a insolvenčního zákona (B-146), podal u insolvenčního soudu žalobu na určení pořadí pohledávky, přičemž insolvenční soud rozsudkem ze dne 23. dubna 2025, č. j. 4 ICM 3253/2024-30, který nabyl právní moci dne 14. května 2025, určil, že pohledávka žalobce uplatněná v insolvenčním řízení dlužníka ve výši 96.532,26 Kč je pohledávkou za majetkovou podstatou.

Další články:

- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ušlý zisk](#)
- [Škoda vzniklá provozní činností](#)
- [Styk dítěte s osobou společensky blízkou](#)
- [Spotřebitel](#)
- [Náležitě odůvodnění jako procesní záruka \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Poučení účastníka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)